ĢENERĀLADVOKĀTA PAOLO MENGOCI [*PAOLO MENGOZZI*] SECINĀJUMI,
sniegti 2014. gada 16. oktobrī[1]

Lieta C-647/13

Office national de l'emploi
pret
Marie-Rose Melchior

(Cour du travail de Bruxelles (Beļģija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Tiesības uz bezdarbnieka pabalstu dalībvalstī — Nodarbinātības laikposmu, kuros līgumdarbinieks pildījis dienestu Savienības iestādē, ņemšana vērā — Bezdarba laikposma Eiropas iestādēs pielīdzināšana nodarbinātības laikposmam — Lojālas sadarbības princips

1. Šajā lietā iesniegtais lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz to, kā ir interpretējams lojālas sadarbības princips un Eiropas Savienības pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – "Harta") 34. panta 1. punkts. Tas ir iesniegts tiesvedībā starp *M. R. Melchior* k-dzi un *Office national de l'emploi* [Valsts nodarbinātības dienestu] (turpmāk tekstā – "*ONEM*") saistībā ar pēdējā minētā atteikumu piešķirt bezdarbnieka pabalstu.

I – **Atbilstošās tiesību normas**

A – *Eiropas Savienības tiesības*

2. Saskaņā ar Eiropas Kopienu pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtības (turpmāk tekstā – "PDNK") 96. panta 1. punktu bijušais līgumdarbinieks, kurš pēc darba pārtraukšanas Savienības iestādē ir palicis bez darba, noteiktos apstākļos var saņemt ikmēneša bezdarbnieka pabalstu. Tā paša punkta otrajā daļā ir paredzēts, ka, ja persona var pretendēt uz valsts piešķirto bezdarbnieka pabalstu, bijušajam līgumdarbiniekam par to ir jāpaziņo iestādei, kurā viņš ir strādājis. Šajā gadījumā šā pabalsta summa tiek atskaitīta no Savienības izmaksātā pabalsta.

3. Saskaņā ar tā paša panta 2. punktu, lai varētu saņemt minēto pabalstu, bijušajam līgumdarbiniekam cita starpā ir jāreģistrējas kā darba meklētājam savas dzīvesvietas dalībvalsts nodarbinātības dienestā un jāizpilda šīs dalībvalsts tiesību aktu noteiktās prasības, kas piemērojamas personai, kurai saskaņā ar šo tiesību aktu ir tiesības saņemt bezdarbnieka pabalstu. Ceturtajā punktā ir precizēts, ka pabalsts tiek izmaksāts sākot no dienas, kad tiek pārtraukts darbs, un ne ilgāk kā 36 mēnešus un jebkurā gadījumā ne ilgāk par vienu trešo daļu faktiski nostrādātā laika. Izmaksu var pārtraukt, ja šajā laikposmā bijušais līgumdarbinieks vairs neatbilst 1. un 2. punktā paredzētajiem noteikumiem. Pabalsts atkal tiek izmaksāts, ja pirms šā laikposma beigām bijušais līgumdarbinieks no jauna atbilst nosacījumiem un nav ieguvis tiesības uz valsts bezdarbnieka pabalstu.

1 — Oriģinālvaloda – franču.

4. Saskaņā ar 96. panta 7. punktu ikvienam līgumdarbiniekam bezdarba apdrošināšanas sistēmā ir jāiemaksā viena trešdaļa finansējuma. Šo iemaksu ik mēnesi atskaita no ieinteresētās personas algas un, pieskaitot vēl divas trešdaļas, kuras iemaksā iestāde, pārskaita bezdarba apdrošināšanas īpašajam fondam, kas ir kopīgs visām iestādēm un kuru pārvalda Eiropas Komisija.

5. Saskaņā ar tā paša panta 9. punktu "valsts kompetentās iestādes nodarbinātības un bezdarba jomās, rīkojoties attiecīgās valsts tiesību aktu ietvaros, un Komisija nodrošina efektīvu sadarbību ar mērķi nodrošināt pareizu šā panta piemērošanu".

B – *Valsts tiesību normas*

6. Karaļa 1991. gada 25. novembra Dekrēta par bezdarba regulējumu (1991. gada 31. decembra "*Moniteur belge*", 29888. lpp.; turpmāk tekstā – "Karaļa dekrēts") redakcijā, kura bija piemērojama pamatlietā aplūkoto faktu laikā, 30. pantā ir noteikts, ka, lai varētu saņemt bezdarbnieka pabalstu, pilna laika darbiniekam, kuram ir vairāk par 50 gadiem, ir jābūt darba stāžam, ko veido 624 darba dienas pēdējo 36 mēnešu laikā pirms pabalsta pieprasīšanas.

7. Saskaņā ar Karaļa dekrēta 37. panta 1. punktu:

"[..] nodarbinātības laikposmā ieskaita faktiski parastā veidā nostrādāto laiku un papildu nostrādāto laiku, kurā nav iekļauti atpūtai paredzētie laikposmi, profesijā vai uzņēmumā, kuri tika pakļauti sociālā nodrošinājuma iemaksām apdrošināšanai bezdarba gadījumā, attiecībā uz kuriem vienlaikus:

[..]

2° no izmaksātā atalgojuma tikušas atskaitītas tiesību aktos sociālā nodrošinājuma jomā paredzētās iemaksas, tostarp tās, kuras attiecas uz apdrošināšanu bezdarba gadījumā.

[..]"

8. Karaļa dekrēta 37. panta 2. punkta pirmajā daļā ir noteikts:

"Ārzemēs nostrādātais laiks tiek ņemts vērā, ja tas nostrādāts darbavietā, kura Beļģijā rada pienākumu veikt sociālā nodrošinājuma iemaksas, tostarp iemaksas apdrošināšanai bezdarba gadījumā.

Pirmā daļa tomēr ir piemērojama vienīgi gadījumā, ja darba ņēmējs pēc ārzemēs nostrādātā laika ir nostrādājis nodarbinātības laikposmus kā darba ņēmējs saskaņā ar Beļģijas tiesību aktiem".

Saskaņā ar Karaļa dekrēta 38. panta 1. punkta 1. apakšpunkta a) punktu 30. panta un turpmāko minētā dekrēta pantu piemērošanas nolūkos darba dienām tiek pielīdzinātas dienas, par kurām ir maksāta atlīdzība, piemērojot tiesību aktus attiecībā uz apdrošināšanu bezdarba gadījumā.

II – **Pamatlietas fakti un prejudiciālais jautājums**

9. No iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka *M. R. Melchior* k-dze, Beļģijas pilsone, Beļģijā ir strādājusi dažādos amatos kā algota darbiniece un pēc tam no 2005. gada 1. marta līdz 2008. gada 29. februārim strādājusi Komisijā Briselē kā līgumdarbiniece.

10. *ONEM* saskaņā ar 2008. gada 5. marta lēmumu atteica viņai bezdarbnieka pabalstu, kuru tā bija pieprasījusi 2008. gada 1. martā, tāpēc, ka viņa pirms pieprasījuma iesniegšanas neesot nostrādājusi 624 darba dienas 36 mēnešu laikā, jo šī iestāde neņēma vērā laikposmu, kuru ieinteresētā persona bija nostrādājusi Komisijā. Tā tomēr pagarināja atsauces laikposmu par laikposmu, kas atbilst šīs nodarbinātības ilgumam.

11. Pēc tam, kad viņa 12 mēnešus, sākot no 2008. gada 1. marta, bija saņēmusi bezdarbnieka pabalstu, ko paredz PDNK, un laikā no 2008. gada 20. augusta līdz 2009. gada 13. jūlijam bija strādājusi dažādos darbos Beļģijā, *M. R. Melchior* 2009. gada 14. jūlijā iesniedza jaunu bezdarbnieka pabalsta pieprasījumu, kuru *ONEM* noraidīja 2009. gada 26. augustā, pamatojot ar to, ka viņa nav nostrādājusi 624 darba dienas pēdējo 36 mēnešu laikā pirms minētā pieprasījuma iesniegšanas, proti, laikposmā no 2006. gada 14. jūlija līdz 2009. gada 13. jūlijam. *ONEM* atteicās savā aprēķinā, pirmkārt, ņemt vērā laikposmu, kad persona strādāja Komisijā un, otrkārt, saskaņā ar Karaļa dekrēta 38. panta 1. punkta 1. apakšpunkta a) punktu nodarbinātības laikposmam pielīdzināt bezdarba laikposmu, kurā pabalsts maksāts saskaņā ar PDNK.

12. *M. R. Melchior* apstrīdēja *ONEM* 2009. gada 26. augusta lēmumu *Tribunal du travail de Bruxelles* [Briseles Darba lietu tiesā], kura saskaņā ar 2012. gada 14. februāra spriedumu atcēla minēto lēmumu, paziņoja, ka ieinteresētajai personai ir tiesības saņemt pabalstu sākot no 2009. gada 14. jūlija un piesprieda *ONEM* izmaksāt neizmaksāto bezdarbnieka pabalsta summu, rēķinot no šā datuma.

13. *ONEM* apstrīdēja šo spriedumu *Cour du travail de Bruxelles* [[Briseles Apelācijas darba lietu tiesā]], kurai prasīja to atcelt un atjaunot spēkā 2009. gada 26. augusta lēmumu. Šauboties par to, vai Karaļa dekrēta 37. pants un 38. panta 1. punkta 1. apakšpunkta a) punkts ir saderīgs ar Savienības tiesībām, šī tiesa nolēma atlikt sprieduma taisīšanu un Tiesai uzdot šādu prejudiciālo jautājumu:

"Vai lojālas sadarbības princips un LES 4. panta 3. punkts, no vienas puses, un [Hartas] 34. panta 1. punkts, no otras puses, ir pretrunā tam, ka tiesību uz bezdarbnieka pabalstu atzīšanai dalībvalsts atsakās:

ņemt vērā nodarbinātības laikposmus, līgumdarbinieka statusā pildot dienestu Eiropas Savienības iestādē, kura atrodas šajā dalībvalstī, it īpaši, ja gan pirms, gan pēc nodarbinātības laikposmiem līgumdarbinieka statusā persona ir strādājusi kā darba ņēmējs saskaņā ar minētās dalībvalsts tiesību aktiem;

pielīdzināt bezdarba dienas, par kurām maksāts pabalsts saskaņā ar [PDNK], darba dienām, lai gan attiecībā uz bezdarba dienām, par kurām pabalsts maksāts saskaņā ar minētās dalībvalsts tiesību aktiem, ir atzīta šāda pielīdzināšana?"

III – **Analīze**

A – *Ievada apsvērumi*

14. Pirmkārt ir jāizvērtē, vai prasītājas situācijai ir piemērojamas primāro vai atvasināto tiesību normas par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos un, otrkārt, ir jāpieņem nostāja par Komisijas apsvērumos izvirzīto argumentāciju saistībā ar PDNK regulējumu un tā tiešu piemērošanu pamatlietā aplūkotajiem faktiem.

1) Par primāro vai atvasināto tiesību saistībā ar darbinieku brīvu pārvietošanos piemērošanu prasītājas situācijai pamatlietā

15. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Eiropas Savienības ierēdnis, kuram ir jāpielīdzina līgumdarbinieks, kam ir piemērojama PDNK, ir darbinieks LESD 45. panta 1. punkta izpratnē ar noteikumu, ka viņš ir izmantojis savas tiesības uz brīvu pārvietošanos [2]. Attiecībā uz to Tiesa precizē, ka darbības laikposms starptautiskā iestādē, piemēram, Eiropas Savienības iestādē, nav pielīdzināms laikposmam, kas īstenots citas dalībvalsts civildienestā, un tādēļ tas nav uzskatāms par tādu, kas pats par sevi radītu saikni ar kādu no situācijām, kādas ir paredzētas minētajā līguma noteikumā [3].

16. Šajā lietā ir konstatēts, ka *M. R. Melchior* visu laiku ir dzīvojusi un strādājusi Beļģijā, vispirms privātos uzņēmumos, tad Komisijā un visbeidzot atkal privātajā sektorā. Tādējādi, kā viņa pati to atzīst, viņa savas profesionālās dzīves laikā nekad nebija kļuvusi par migrējošu darbinieku. Tāpēc viņas situācijai, kura nepārtraukti risinājusies vietējā mērogā, nav piemērojams LESD 45. panta 1. punkts [4].

17. Turklāt un, kā to pareizi norādīja iesniedzējtiesa, *M. R. Melchior* situācijai laikposmā, kad viņa strādāja Komisijā, nav piemērojama arī Regula (EEK) Nr. 1408/71 [5], kas pieņemta, pamatojoties uz EK līguma 42. pantu (tagad LESD 48. pants), un kas paredzēta, lai koordinētu dalībvalstu tiesību aktus sociālā nodrošinājuma jomā, kā arī, lai īstenotu darbinieku brīvu pārvietošanos. Tiesa attiecībā uz to ir precizējusi, ka "[Savienības] ierēdņi nav uzskatāmi par darbiniekiem Regulas Nr. 1408/71 izpratnē, jo uz viņiem neattiecas valsts tiesību akti par sociālo nodrošinājumu, kā tas ir prasīts minētās regulas 2. panta 1. punktā, kurā ir definēta tās piemērojamības personām joma" [6].

18. Ņemot to vērā, ir jāpieņem nostāja par Komisijas izvirzīto argumentāciju, kas saistīta ar PDNK regulējošo raksturu un par tās tiešu piemērošanu faktiem pamatlietā.

2) Par PDNK regulējošo raksturu un par tās tiešu piemērošanu pamatlietā

19. Savos apsvērumos Komisija uzsver, ka PDNK ir pieņemta saskaņā ar Padomes regulu, kura saskaņā ar LESD 288. panta otro daļu ir vispārpiemērojama, obligāta visos tās elementos un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs. Komisija uzskata, ka prasītājas situācijai ir piemērojams PDNK 96. pants, kurš attiecas uz bijušo līgumdarbinieku tiesībām uz bezdarbnieka pabalstu, un kvalificē šo pabalstu kā papildu pabalstu tam, kurš, iespējams, ir paredzēts saskaņā ar valsts tiesību aktiem. Tieši apstāklis, ka šis ir papildu pabalsts, neļauj valsts iestādēm, piemēram, *ONEM*, neņemt vērā laikposmus, kuri nostrādāti Savienības iestādē, nosakot, vai bijušajam līgumdarbiniekam ir tiesības saņemt valsts bezdarbnieka pabalstu.

20. Protams, nav apstrīdams, ka, runājot par Regulu (EEK) Nr. 259/68 [7], ar ko nosaka Savienības Civildienesta noteikumus (turpmāk tekstā – "Civildienesta notikumi"), un PDNK, kā ir skaidri noteikts tās 11. pantā, "saistoši ir visi tās elementi un tā ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs". Kā Tiesa to ir vairākkārt atkārtojusi, minētā regula nosaka pienākumu dalībvalstīm "ciktāl ir nepieciešama to sadarbība tās īstenošanai" [8]. Turklāt, kā Komisija ir pareizi atgādinājusi, spriedumā *Kristiansen*

2 — Skat. it īpaši spriedumus *Echternach* un *Moritz* (389/87 un 390/87, EU:C:1989:130, 11. punkts), *Schmid* (C-310/91, EU:C:1993:221, 20. punkts) un *Ferlini* (C-411/98, EU:C:2000:530, 42. punkts).

3 — Skat. spriedumu *My* (C-293/03, EU:C:2004:821, 42. punkts).

4 — Spriedums *Uecker* un *Jacquet* (C-64/96 un C-65/96, EU:C:1997:285, 16. punkts un tajā minētā judikatūra).

5 — Padomes 1971. gada 14. jūnija regula par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā (OV L 149, 2. lpp.) Šī regula ir atcelta un aizstāta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Regulu (EK) Nr. 883/2004 par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu (OV L 166, 1. lpp.).

6 — Skat. spriedumus *Ferlini* (EU:C:2000:530, 41. pants) un *My* (EU:C:2004:821, 35. punkts), kā arī rīkojumu *Ricci* un *Pisaneschi* (C-286/09 un C-287/09, EU:C:2010:420, 26. punkts).

7 — 1968. gada 29. februāra regula, ar ko nosaka Eiropas Kopienu Civildienesta noteikumus un pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtību, kā arī paredz īpašus Komisijas ierēdņiem uz laiku piemērojamus pasākumus (OV L 56, 1. lpp.).

8 — Skat. it īpaši spriedumus Komisija/Beļģija (186/85, EU:C:1987:208, 21. punkts) un *Kristiansen* (C-92/02, EU:C:2003:652, 32. punkts),

(EU:C:2003:652), Tiesa ir lēmusi, ka bezdarbnieka pabalsts, kas paredzēts PDNK 28.a pantā, kura saturs ir tāds pats kā 96. pantam, tikai attiecībā uz pagaidu darbiniekiem ir papildu pabalsts tam, kas paredzēts saskaņā ar valsts tiesību aktiem, un, ka tādēļ, ciktāl šā papildinošā rakstura pamatā ir regulējošas normas, tas ir piemērojams dalībvalstīm, un tādēļ to nevar neņemt vērā valsts normatīvajos aktos [9].

21. Tomēr turpmāk izklāstīto iemeslu dēļ es neatbalstu Komisijas apgalvojumu, saskaņā ar kuru *ONEM* pienākums ņemt vērā laikposmus, kurus prasītāja pamatlietā ir nostrādājusi Komisijā, lai noteiktu, vai viņai ir tiesības uz valsts pabalstu, izriet no tā, ka PDNK paredzētais bezdarbnieka pabalsts ir tikai papildu pabalsts.

22. Pirmkārt, no pastāvīgās judikatūras izriet, ka Savienības tiesības neapšauba dalībvalstu kompetenci to sociālā nodrošinājuma sistēmu pārvaldībā. Lai gan tik tiešām, īstenojot savu kompetenci, dalībvalstīm ir jāievēro Savienības tiesības [10], ne mazāk būtiski ir tas, ka, ja nepastāv saskaņošana Savienības līmenī, katras dalībvalsts likumdevējiem ir jānosaka, pirmkārt, tiesību vai pienākuma pievienoties sociālā nodrošinājuma sistēmai nosacījumi un, otrkārt, nosacījumi, kādi piešķir tiesības uz pabalstiem [11].

23. Otrkārt, vienīgi tad, ja *viņš var pretendēt uz bezdarbnieka pabalstu saskaņā ar valsts [sociālā nodrošinājuma] sistēmu*, bijušajam līgumdarbiniekam ir jāiesniedz pieteikums saskaņā ar PDNK 96. panta 1. punkta otro daļu, un šī pabalsta summa ir atskaitāma no summas, kas paredzēta tā paša panta 3. punktā. Citiem vārdiem, Savienības piešķirtais bezdarbnieka pabalsts kļūst par papildu pabalstu vienīgi tad, *ja un ciktāl* bijušajam līgumdarbiniekam ir tiesības arī uz valsts piešķirtu bezdarbnieka pabalstu.

24. Treškārt, bijušais līgumdarbinieks, kurš atbilst PDNK 96. panta 1. punkta pirmajā daļā paredzētajiem nosacījumiem, saskaņā ar šo noteikumu iegūst tiesības saņemt bezdarbnieka pabalstu, kura pastāvēšana nav atkarīga no tā, vai uz šo darbinieku attiecas arī valsts bezdarba apdrošināšanas sistēma un vai tas atbilst nosacījumiem, kas paredzēti, lai varētu saņemt pabalstu saskaņā ar šo sistēmu. No tā izriet, ka, lai gan tas var būt papildu pabalsts, ciktāl to var izmaksāt papildus iespējamiem pabalstiem, kuri pienākas saskaņā ar valsts apdrošināšanas sistēmu, tos papildinot, PDNK 96. pantā paredzētais bezdarbnieka pabalsts nav atkarīgs no šo pabalstu izmaksas. Tādēļ bezdarba apdrošināšanas sistēma, ko paredz PDNK, un tās, kuras organizē dalībvalstis, ir autonomas.

25. Ceturtkārt, PDNK 96. panta 1. punkta otrajā daļā ir iekļauts īpašs nosacījums, kurš paredz pārvaldīt attiecības starp Civildienesta noteikumos paredzēto bezdarbnieka pabalstu un pabalstiem, kas paredzēti saskaņā ar valstu sistēmām gadījumā, ja bijušais darbinieks saņem gan vienu, gan otru [12]. Šim nosacījumam ir divi mērķi. Pirmkārt, tas darbojas kā noteikums par pārklāšanās novēršanu par labu Savienībai, jo tas paredz, ka, ja bijušais darbinieks atbilst arī nosacījumiem, kas paredzēti, lai saņemtu valsts pabalstus, tie tiek atskaitīti no summas, kas jāizmaksā Savienībai, tādējādi samazinot tās finanšu slogu [13]. Otrkārt, tas ļauj nodrošināt vienlīdzīgu attieksmi starp līgumdarbiniekiem, kuri strādā iestādēs, kuras atrodas dažādās dalībvalstīs, garantējot tiem vienāda apmēra (minimālo) bezdarbnieka pabalstu neatkarīgi no bezdarba apdrošināšanas noteikumiem, kādi tiem varētu būt piemērojami valsts līmenī [14].

9 — 34. punkts. Tiesa attiecībā uz ģimenes pabalstiem, kas paredzēti Civildienesta noteikumu 67. panta 2. punktā, tāpat ir lēmusi spriedumā Komisija/Beļģija (EU:C:1987:208).

10 — Skat. it īpaši spriedumu Komisija/Portugāle (C-255/09, EU:C:2011:695, 47.–49. punkts un tajos minētā judikatūra).

11 — Tostarp skat. spriedumu *Kristiansen* (EU:C:2003:652, 31. punkts un tajā minētā judikatūra).

12 — Pēc analoģijas saistībā ar ģimenes pabalstiem skat. spriedumu Komisija/Beļģija (EU:C:1987:208, 22. punkts).

13 — Turpat, 23. punkts.

14 — Turpat.

26. No iepriekš minētā izriet, ka gan saskaņā ar tā formulējumu, gan tā pastāvēšanas mērķi PDNK 96. panta 1. punkta otrās daļas mērķis nav ierobežot dalībvalstu rīcības brīvību, īstenojot kompetenci, kas tai atzīta, paredzot nosacījumus, kādi piešķir tiesības uz pabalstu atbilstoši to bezdarba apdrošināšanas sistēmām. Faktiski tas paredz vienīgi šo sistēmu pielāgojumus, kas kļūst nepieciešami, lai respektētu to, ka Civildienesta noteikumos paredzētais pabalsts ir papildu pabalsts, ja tas tiek piešķirts vienlaicīgi ar minētajās sistēmās paredzētajiem pabalstiem.

27. Judikatūra, kuru Komisija minējusi, pamatojot savu argumentāciju, neapstrīd šo secinājumu. Faktiski gan lietā Komisija/Beļģija (EU:C:1987:208), gan lietā *Kristiansen* (EU:C:2003:652) Tiesa ir apstiprinājusi Civildienesta noteikumus, kuri paredz to, ka Kopienas piešķirtie pabalsti ir papildu pabalsti attiecībā pret tāda paša veida pabalstiem, kurus piešķir saskaņā ar valstu sistēmām, obligāto raksturu attiecībā uz valstu regulējumu, saskaņā ar kuru pat šāds papildināmības princips nav iespējams. Pirmais gadījums attiecas uz tiesību aktu grozījumiem, kurus Beļģijas Karaliste ieviesa 1982. gadā, kas paredzēja, ka ģimenes pabalstu summa ir samazināma atkarībā no tāda paša veida pabalstiem, kuri personai pienākas, cita starpā, saskaņā ar noteikumiem, kuri ir piemērojami starptautisko tiesību iestādes darbiniekiem, turklāt tas tā ir arī gadījumā, ja saskaņā ar šādiem noteikumiem šāda pabalsta piešķiršana ir kvalificējama kā papildu pabalsts valsts piešķirtajiem ģimenes pabalstiem. Otrajā gadījumā savukārt tika aplūkots jautājums par noteikuma par pārklāšanās novēršanu, kas pārvalda Beļģijas bezdarbnieka pabalstu piešķiršanu, piemērošanu, saskaņā ar ko pabalsts nepienākas, ja darbinieks ir saņēmis atlīdzību, kas ietver it īpaši kompensāciju par darba attiecību pārtraukšanu un kurā varētu būt iekļauts arī PDNK paredzētais bezdarbnieka pabalsts. Turklāt ir būtiski norādīt, ka pamatlietā, kurā pieņemts spriedums *Kristiansen* (EU:C:2003:652), Beļģijas iestādes ir piemērojušas to pašu normu, kura ir apšaubīta lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu, kas ir pamatā šai lietai, atsakoties uzskaitīt darbus, kurus *N. Kristiansen* veica, būdama Komisijas darbiniece, lai viņa varētu iegūt tiesības uz valsts bezdarbnieka pabalstu [15]. Ja prejudiciālais jautājums tik tiešām attiecas vien uz iepriekš minētā noteikuma par pārklāšanās novēršanu piemērošanu, ir jākonstatē, ka ne Tiesa, ne ģenerāladvokāts *S. Alber* [16], ne Komisija savos apsvērumos nav apšaubījusi, pat ne starp citu, minētā atteikuma saderību ar PDNK 28.a panta 1. punkta otro daļu, kurā bezdarbnieka pabalsti, kurus izmaksā bijušajiem pagaidu darbiniekiem, ir paredzēti kā papildu pabalsti, un šā noteikuma obligāto raksturu, starp citu, visi ir stingri apstiprinājuši.

28. Šajā gadījumā atšķirībā no lietām Komisija/Beļģija (EU:C:1987:208) un *Kristiansen* (EU:C:2003:652) norma, saskaņā ar kuru nodarbinātības laikposmi, kuri nostrādāti Savienības iestādē, ir izslēgti no to darba dienu skaita aprēķina, kāds ir nepieciešams, lai iegūtu tiesības uz valsts bezdarbnieka pabalstu, neapšauba to, ka PDNK paredzētais pabalsts ir papildu pabalsts.

29. Protams, var strīdēties, ka Civildienesta noteikumos paredzētā pabalsta papildinošais raksturs īsti nesader ar iemaksu principa, kādu to ir paredzējusi Beļģijas valdība, stingro piemērošanu, nepieskaitot nodarbinātības laikposmus, kuru laikā nav veiktas iemaksas Beļģijas sociālā nodrošinājuma sistēmā. Šāda izslēgšana faktiski var radīt situāciju, kurā bijušajam līgumdarbiniekam netiek izmaksāts neviens valsts pabalsts, tādējādi personai paliekot piesaistītai vien Civildienesta noteikumos paredzētajai sistēmai. Taču, tā kā šāds rezultāts var rasties vien piemērojot objektīvus nosacījumus, kādiem ir pakļautas tiesības saņemt valsts bezdarbnieka pabalstus, manuprāt, dalībvalstij nevar pārmest, ka tā būtu pārkāpusi pienākumus, kas izriet no PDNK 96. panta 1. punkta pirmās daļas, starp kuriem nav ne tādu, kas liktu paredzēt bezdarba apdrošināšanas sistēmu, ne pārvaldīt šo sistēmu tā, lai jebkurā gadījumā tiktu risināta Savienības iestādes bijušā līgumdarbinieka situācija.

15 — Šīs iestādes tomēr ir uzskatījušas, ka, lai noteiktu atsauces laikposmu, tie laikposmi, kurus *N. Kristiansen* nostrādāja Komisijā, tomēr ir jāneitralizē.

16 — Ģenerāladvokāta Z. Albēra [S. *Alber*] secinājumi lietā *Kristiansen* (EU:C:2002:141).

30. Piektkārt, norādīšu, ka, pat norobežojoties no nosacījumiem, kas jāizpilda, lai iegūtu tiesības saņemt Beļģijas bezdarbnieka pabalstu, un no tā, kā tos piemēroja *ONEM*, prasītājas situācija pamatlietā, kāda tā ir aprakstīta iesniedzējtiesas rīkojumā, *nerada pamatu kopīgai* Civildienesta noteikumos paredzētās sistēmas un valsts paredzētās bezdarba apdrošināšanas sistēmas *piemērošanai*, jo īpašais noteikums par pārklāšanās novēršanu, kas paredzēts PDNK 96. panta 1. punkta otrajā daļā, jebkurā gadījumā šajā lietā nav piemērojams. Faktiski no lietas materiāliem izriet, ka pēc darba pārtraukšanas Komisijā *M. R. Melchior* divpadsmit mēnešus, sākot no 2008. gada 1. marta, saņēma bezdarbnieka pabalstu saskaņā ar PDNK 96. pantu. Tātad saskaņā ar PDNK 96. panta 4. punktu šo pabalstu bijušajam līgumdarbiniekam izmaksā, sākot no dienas, kad viņš ir pārtraucis darbu, un ne ilgāk kā trīsdesmit sešus mēnešus un jebkurā gadījumā *ne ilgāk par trešo daļu faktiski nostrādāta laikposma*. No tā izriet, ka brīdī, kad *M. R. Melchior* k-dze, kura Komisijā bija nostrādājusi trīs gadus, 2009. gada 14. jūlijā *ONEM* iesniedza savu pieteikumu par valsts pabalsta piešķiršanu, kas ir pamatlietas pamatā, viņa jau bija saņēmusi visu pabalstu, kas viņai bija paredzēts saskaņā ar Civildienesta noteikumiem. Šādos apstākļos šajā lietā *ONEM* nevar pārmest, ka tas nebūtu ņēmis vērā to, ka PDNK šis pabalsts ir paredzēts kā papildu pabalsts.

31. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, es uzskatu, ka iespējamo pienākumu Beļģijas iestādēm ņemt vērā laikposmu, kad prasītāja pamatlietā strādāja Komisijā, aprēķinot darba dienu skaitu, kas nepieciešams, lai iegūtu tiesības uz valsts bezdarbnieka pabalstu, nevar pamatot ar PDNK 96. panta 1. punkta pirmo daļu.

32. Tomēr šāds pienākums varētu izrietēt no citiem šajā gadījumā piemērojamajiem principiem, kurus es vērtēšu turpmāk šajos secinājumos.

B – *Par prejudiciālo jautājumu*

1) Par lojālas sadarbības principu

33. Savā prejudiciālajā jautājumā iesniedzējtiesa vispirms jautā, vai lojālas sadarbības princips [17] ir pretrunā tam, ka, vērtējot tiesības saņemt valsts bezdarbnieka pabalstu, dalībvalsts atsakās, pirmkārt, ņemt vērā nodarbinātības laikposmus, strādājot kā līgumdarbiniekam Savienības iestādē un, otrkārt, darba dienām pielīdzināt bezdarba dienas, par kurām pabalsts maksāts saskaņā ar PDNK, salīdzinot ar to, kas ir paredzēts attiecībā uz bezdarba dienām, par kurām pabalsts tiek maksāt saskaņā ar valsts tiesību aktiem.

34. Šī tiesa uzskata, ka apstiprinošu atbildi var izsecināt no Tiesas judikatūras par darbinieka, kurš vienlaicīgi ir bijis nodarbināts pie privāta darba devēja un Savienības iestādē, tiesību uz pensiju pārnesamību. Tā atgādina, ka Tiesa vairākkārt ir norādījusi, ka Beļģijas tiesību akti šādu pārnesamību nodrošina nepietiekami, cita starpā neizpildot pienākumu, kas dalībvalstīm ir jāizpilda saskaņā ar lojālas sadarbības principu. It īpaši tā atsaucas uz spriedumiem Komisija/Beļģija [18] un *My* [19].

35. Pirmajā no minētajiem spriedumiem Tiesa ir paziņojusi, ka Beļģijas Karaliste nav izpildījusi pienākumu, kas tai ir noteikts saskaņā ar Līgumu, nenosakot noteikumus, kā tiesības, kuras ir iegūtas Beļģijas pensiju sistēmā, ir pārnesamas uz Kopienas pensiju sistēmu, saskaņā ar to, kas ir paredzēts Civildienesta noteikumu VIII pielikuma 11. panta 2. punktā [20]. Savukārt otrajā spriedumā Tiesa, kurai

17 — Iesniedzējtiesa min arī LES 4. panta 3. punktu. Taču Lisabonas līgums pamatlietā apstrīdētā lēmuma pieņemšanas datumā, proti, 2009. gada 26. Augustā, vēl nebija stājies spēkā. Tādēļ es šajos secinājumos turpmāk neatsaukšos uz šo normu, bet gan uz EK līguma 10. pantu.

18 — C-137/80, EU:C:1981:237.

19 — EU:C:2004:821.

20 — Tāda pati pienākuma neizpilde ir konstatēta attiecībā uz Spānijas Karalisti spriedumā Komisija/Spānija (C-52/96, EU:C:1997:382).

lietu prejudiciāla nolēmuma kārtībā iesniedza *Tribunal du travail de Bruxelles*, ir lēmusi, ka EK līguma 10. pants, lasot to kopā ar Civildienesta noteikumiem, ir pretrunā valsts tiesību aktiem, kuri neļauj ņemt vērā darba stāžu, kas iegūts strādājot Kopienas iestādē, lai stātos spēkā tiesības saņemt priekšlaicīgu vecuma pensiju saskaņā ar valsts pensiju sistēmu.

36. Pamata tiesvedībā *ONEM*, kā arī Beļģijas valdība savos apsvērumos, kurus tās iesniedza Tiesā, ir uzskatījušas, ka šī judikatūra nav attiecināma uz bezdarba apdrošināšanas sistēmu. Beļģijas valdība it īpaši uzsver, ka prasītājs spriedumā *My* (EU:C:2004:821) ir ieguvis tiesības uz pensiju gan Beļģijas sistēmā, gan Savienības sistēmā, savukārt šajā lietā *M. R. Melchior* nav ieguvusi tiesības uz bezdarbnieka pabalstu saskaņā ar Beļģijas sistēmu. Tāpat tiek norādīts, ka tajā pašā spriedumā Tiesa savu pamatojumu balsta uz īpašu normu, Civildienesta noteikumu VIII pielikuma 11. panta 2. punktu, kurā ir skaidri paredzēta iespējama tiesību, kuras iegūtas Savienības sistēmā, pārnešana uz valsts sistēmu, un ka saistībā ar bezdarba apdrošināšanu neviena analoga norma nav paredzēta.

37. Manuprāt, šāda argumentācija nav pārliecinoša.

38. Pirmkārt, ja ir patiesi, ka spriedumā Komisija/Beļģija (EU:C:1981:237) attiecīgajai valstij ir ticis pārmests, ka tās bezdarbības dēļ nav iespējams īstenot Civildienesta noteikumu īpašo normu, šajā gadījumā šo noteikumu VIII pielikuma 11. panta 2. punktu, Tiesa vispārīgi ir atzinusi, ka, neizpilda pienākumus, kas tai noteikti saskaņā ar lojālas sadarbības principu, kas tajā laikā bija paredzēts EEK līguma 5. pantā, dalībvalsts, kura atturas pieņemt visus pasākumus, kas saskaņā ar Civildienesta noteikumu normu ir prasīti valsts līmenī[21] vai arī *traucē tajā noteikto mērķu īstenošanai*[22].

39. Otrkārt, es uzskatu, ka Beļģijas valdība ir kļūdaini interpretējusi spriedumu *My* (EU:C:2004:821).

40. Pirmkārt, un pretējie tam, ko apgalvo šī valdība, jautājums, kuru Tiesa ir izskatījusi spriedumā *My* (EU:C:2004:821), būtiski neatšķiras no tā, kāds ir uzdots šajā lietā. Faktiski gan *M. R. Melchior* k-dze, gan *G. My* pirms darba uzsākšanas Savienības iestādē ir bijuši pievienojušies Beļģijas sociālā nodrošinājuma iemaksu sistēmai. Tāpat kā *M. R. Melchior*, arī *G. My* vēlējās, lai *tiktu atzīti nodarbinātības laikposmi*, kas nostrādāti Savienības iestādē, un lai tiktu atzītas *tiesības saņemt pabalstu, kas paredzēts saskaņā ar sociālā nodrošinājuma sistēmu, kurai viņš bija piesaistīts*, attiecīgajā gadījumā – [tiesības uz] priekšlaicīgas pensionēšanās pensiju. Gan vienā, gan otrā gadījumā šīs tiesības bija atkarīgas no tā, vai minētie laikposmi ietilpa vai neietilpa tajā darba dienu vai gadu skaita aprēķinā, kāds saskaņā ar piemērojamajiem valsts tiesību aktiem ir nepieciešams, lai varētu iegūt tiesības uz attiecīgo pabalstu. Beļģijas valdības norādītais apstāklis, ka, pretēji *M. R. Melchior*, *G. My* bija ieguvis tiesības saņemt pensiju saskaņā ar Beļģijas sistēmu, nav būtisks, ciktāl tiesības uz attiecīgo pabalstu tāpat kā *M. R. Melchior* gadījumā bija pakļautas prasībām, kuras *G. My* būtu izpildījis vienīgi ar noteikumu, ka tiktu ņemti vērā gadi, kuri nostrādāti Padomē.

41. Otrkārt, pretēji tam, ko norāda Beļģijas valdība, spriedums *My* (EU:C:2004:821) nebalstījās uz Civildienesta noteikumu īpašo normu, šajā gadījumā uz šo noteikumu VIII pielikuma 11. panta 2. punktu.

42. Attiecībā uz to ir jāatgādina, ka prejudiciālajam jautājumam, kas ir pamatā spriedumam *My* (EU:C:2004:821) ir divas daļas. Pirmkārt, *Tribunal du travail de Bruxelles* šaubījās gan par Beļģijas regulējuma, gan iepriekš minētās Civildienesta noteikumu normas saderību gan ar darbinieku brīvas pārvietošanās un nediskriminācijas principu, gan ar tiesībām, kuras EK līgums garantē Savienības

21 — Skat. 9. punktu un tajā pašā ziņā spriedumu Komisija/Spānija (EU:C:1997:382, 9. punkts).

22 — Šajā gadījumā vienlīdzība starp Savienības ierēdņiem, neatkarīgi no viņu izcelsmes valsts un vislabāk kvalificētā personāla pieņemšana darbā; skat. sprieduma 19. punktu.

pilsoņiem, jo šis regulējums un šī norma negarantēja Kopienas pensiju sistēmā iegūto tiesību pārnešanu uz valsts sistēmu. Otrkārt, tā izteica šaubas arī par valsts tiesību normām, kuras priekšlaicīgas pensionēšanās pensijas piešķiršanas nolūkos neļāva ņemt vērā nodarbinātības laikposmus, kuri īstenoti Kopienas iestādē.

43. Minētā sprieduma 24.–26. punktā Tiesa ir konstatējusi, ka prasītājs pamatlietā *nekad nav pieprasījis Kopienas sistēmā iegūtās tiesības uz pensiju pārnest uz Beļģijas pensiju sistēmu*, bet, ka viņš vienīgi ir pieprasījis valsts priekšlaicīgas pensionēšanās pensiju un, ka viņš attiecībā uz to ir apstrīdējis Valsts pensiju biroja (*ONP*) atteikumu ņemt vērā 27 darba gadus, kurus viņš ir nostrādājis kā Padomes ierēdnis, aprēķinot 35 gadu darba stāžu civildienestā, kas nepieciešams, lai iegūtu tiesības uz šo pensiju. Tā secināja, ka pamatlieta attiecās vienīgi uz jautājumu par to, vai Kopienas tiesības Beļģijas iestādēm noteica pienākumu ņemt vērā gan nodarbinātības laikposmus, kurus prasītājs īstenoja, būdams piesaistīts Beļģijas pensiju sistēmai, gan tos, kas īstenoti Kopienas sistēmā, un, ka tādēļ neesot pamata atbildēt uz prejudiciālā jautājuma pirmo daļu.

44. Nodalot jautājumu par tiesību, kuras ir iegūtas Kopienas sistēmā, pārnešanu uz valsts sistēmu, no jautājuma par to, vai Beļģijas iestādēm ir pienākums ņemt vērā nodarbinātības laikposmus, kas īstenoti [Kopienas] iestādē, Tiesa faktiski nav ņēmusi vērā to, cik būtisks faktiski lai gan ne tik tieši, iesniedzējtiesas uzdotā prejudiciālā jautājuma risināšanā ir Civildienesta noteikumu VIII pielikuma 11. panta 2. punkts[23]. Lai gan šķiet, ka sprieduma pamatojuma 44. un 45. punktā[24] Tiesa atkal ir koncentrējusies uz minēto normu, reāli tā aprobežojas ar to, ka atsaucas uz interpretāciju, kuru tā pati ir veikusi savā spriedumā Komisija/Beļģija, un interpretāciju, kuru tā izmanto kā atsauces punktu savā sprieduma *My* pamatojumā.

45. Tādēļ pretēji tam, ko apgalvo Beļģijas valdība, šis pamatojums nebalstās vis uz Civildienesta noteikumu VIII pielikuma 11. panta 2. punktu, bet drīzāk uz *ratio*, kas ir tā pamatā un kuru Tiesa ir vispārinājusi un padarījusi par kritēriju, pamatojoties uz kuru tā izvērtē to darbinieku situāciju, uz kuriem vienlaicīgi attiecas gan dalībvalsts sociālā nodrošinājuma sistēma, gan sistēma, kuru paredz ierēdņa statuss. Šāda rīcība, manuprāt, skaidri izriet no sprieduma *My* (EU:C:2004:821) 44., 45. un 46. punkta kopīgas interpretācijas. Pēc tam, kad 44. un 45. punktā Tiesa bija atgādinājusi, ka spriedumā Komisija/Beļģija (EU:C:1981:237) tā ir spriedusi, ka Civildienesta noteikumu VIII pielikuma 11. panta 2. punkts esot paredzēts, lai atvieglotu valsts, civildienesta vai privāto darbinieku pāreju uz Kopienas administrāciju un tādējādi garantētu iespēju atlasīt kvalificētu personālu, kuram jau ir profesionālā pieredze, jo, ja tas netiktu ņemts vērā, tas "apgrūtinātu valsts ierēdņu, kuriem jau ir zināms darba stāžs, pieņemšanu darbā Kopienas iestādēs", Tiesa 46. punktā konstatēja, ka "tāpat ir arī gadījumā, ja dalībvalsts, piešķirot tiesības uz priekšlaicīgas pensionēšanās pensiju saskaņā ar tās sistēmu, atteiktos ņemt vērā darbības laikposmus, kuri īstenoti, esot piesaistītiem Kopienas pensiju sistēmai".

46. Zināmā mērā pārsniedzot Civildienesta noteikumu VIII pielikuma 11. panta 2. punkta ietvaru, Tiesa definē dalībvalstu pienākuma saturu, kas ir *autonoms*, salīdzinot ar tiem, kas izriet no šīs normas, un kura robežas un piemērošanas jomu tā precizē tālāk spriedumā, piesaistot EK līguma 10. pantā paredzētajam lojālas sadarbības principam. Tādējādi, 47. punktā konstatējusi, "ka valsts

23 — Šādu pieeju turklāt noteica tas, ka iespējamo pienākumu dalībvalstīm grozīt noteikumus, kas piemērojami pabalstu piešķiršanai saskaņā ar to sociālā nodrošinājuma sistēmu, lai varētu ņemt vērā nodarbinātības laikposmus, kuri ir īstenoti Savienības iestādēs, nevar izsecināt no Civildienesta noteikumu VIII pielikuma 11. panta 2. punkta, tāpat kā to nevar izsecināt, kā iepriekš ir aprakstīts, no PDNK 69. panta (skat. iepriekš 22.–29. punktu).

24 — Pirms šiem punktiem ir virsraksts "Par Civildienesta noteikumu VIII pielikuma 11. panta 2. punktu un EK līguma 10. pantu".

regulējums, kāds tas tiek aplūkots pamatlietā, varētu kavēt un tādējādi atturēt uzsākt profesionālo darbību Eiropas Savienības iestādē", 48. punktā tā secināja, ka "šādas sekas nav pieļaujamas, ņemot vērā lojālas sadarbības un atbalsta uzdevumu, kas dalībvalstīm jāpilda attiecībā uz Kopienu, un kas izpaužas EK līguma 10. pantā noteiktajā pienākumā atvieglot tai uzdevuma izpildi" [25].

47. Saskaņoti ar argumentāciju, kurai seko Tiesa, sprieduma rezolutīvajā daļā Civildienesta noteikumu VIII pielikuma 11. panta 2. punkts nav minēts, bet no tās izriet Beļģijas iestāžu pienākums ņemt vērā darba gadus, kurus prasītājs ir nostrādājis Padomē, saskaņā ar EK līguma 10. punktu, "*lasot to kopā ar Civildienesta noteikumiem*".

48. Tādēļ, neraugoties uz lietu, kurās pieņemti spriedumi Komisija/Beļģija (EU:C:1981:237) un *My* (EU:C:2004:821), īpatnībām, Tiesa tajos skaidri ir apstiprinājusi principu, saskaņā ar kuru, nepildot pienākumu atvieglot Savienības uzdevuma izpildi, neņemot vērā lojālas sadarbības principu, kombinējot to ar Civildienesta noteikumu noteikumiem, dalībvalsts, kura pieņem regulējumu, varētu atturēt personas no profesionālās darbības īstenošanas Savienības iestādē. Turklāt ir jāuzsver, ka spriedumā *My* (EU:C:2004:821) Tiesa netieši ir atzinusi, ka šāds pienākums varētu radīt tiešas tiesiskās sekas attiecībās starp dalībvalstīm un to attiecīgajām personām [26].

49. Lai gan līdz šim tas ir apstiprinājies tikai lietās, kuras ir saistītas ar pensiju jomu [27], teorētiski minētais princips ir piemērojams visās situācijās, kad tiesību un sociālo priekšrocību iegūšana, kas darba ņēmējam pienāktos saskaņā ar dalībvalsts tiesību aktiem, viņam tiek atteikta tādēļ vien, ka daļu savas profesionālās karjeras viņš ir nostrādājis Savienības iestādēs [28]. Manos secinājumos lietā *Gysen* es jau esmu paredzējis iespēju piemērot judikatūru *My* (EU:C:2004:821) ārpus pensiju jomas, it īpaši saistībā ar ģimenes pabalstiem [29], kā to pareizi atgādina arī iesniedzējtiesa.

25 — Analogu pamatojumu Tiesa ir izmantojusi spriedumos *Bruce of Donington* (208/80, EU:C:1981:194) un *Hurd* (44/84, EU:C:1986:2, 38.–45. punkts), kuros tā no lojālas sadarbības principa, kurš tajā laikā bija noteikts EEK līguma 5. pantā, ir atbrīvojusi, attiecīgi aizliegumu ar nodokli aplikt atlīdzību, kas saņemta par Eiropas Parlamenta (kura atalgojuma sistēma pamatlietā aplūkotajā laikā tika regulēta vienīgi saskaņā ar valstu tiesību aktiem) locekļu ceļošanas un uzturēšanās izdevumiem, kas tādējādi finansiāli ierobežoja viņu pārvietošanos, un aizliegumu iekasēt valsts nodokļus no Eiropas piemaksām Eiropas skolas pedagogiem, jo šāda aplikšana ar nodokļiem apdraudēja Kopienas finansēšanas sistēmu un finanšu sloga sadalījumu starp dalībvalstīm.

26 — Skatot atsevišķi, LES 4. panta 3. punkta (kā arī iepriekš EEK līguma 5. panta, EK līguma 5. panta un EK līguma 10. panta) formulējums pats par sevi ir pārāk vispārīgs, lai uz to varētu atsaukties valstu tiesās (šajā ziņā skat., piemēram, spriedumu *Hurd*, EU:C:1986:2, kur tika aplūkots jautājums par pienākumu, kas izriet no EEK līguma 5. panta, neietekmēt negatīvi, īstenojot vienpusējus pasākumus, Kopienas finanšu sistēmu, un jautājums par pienākumu sadalīt finanšu slogu starp dalībvalstīm, proti, pienākumu, kuru Apvienotā Karaliste nepildīja, iekasējot valsts nodokļus par Eiropas piemaksām Eiropas skolas pedagogiem; skat. arī ģenerāladvokāta sera Gordona Slinna [*Sir Gordon Slynn*] secinājumus lietā *Hurd*, EU:C:1985:222, 30. punkts). Tomēr, šķiet, ka situācija ir citādāka, ja šī norma ir piemērojama kombinējot ar citām Savienības tiesību normām, kuras ir piemērojamas pašas par sevi (skat., piemēram, spriedumu *Acereda Herrera*, C-466/04, EU:C:2006:405, 41.–45. punkts) vai arī, ja tas ir lasāms tādu noteikumu kontekstā, kuri izriet no Līguma vispārējās sistēmas vai no Savienības akta, kā tas ir spriedumā *My* (EU:C:2004:821), un, kas ļauj pietiekami precīzi definēt pienākuma saturu, ko paredz šī norma, un noteikt tā bezierunu raksturu (skat. arī spriedumu *Bruce of Donington*, EU:C:1981:194, 14.–20. punkts, kur fakts, ka ar nodokli tika aplikta atlīdzība par Eiropas Parlamenta, kura atalgojumu sistēmu pamatlietā aplūkoto faktu norises laikā pārvaldīja vienīgi valstu tiesību akti, locekļu ceļa un uzturēšanās izdevumiem, Tiesa uzskatīja par tādu, kas kaitē Parlamenta iekšējai darbībai, finansiāli ierobežojot locekļu pārvietošanos un pārkāpjot EEK 5. pantu, lasot to kopā it īpaši ar privilēģiju un imunitāšu protokola 8. pantu).

27 — Tas tostarp tika apstiprināts rīkojumā *Ricci* un *Pisaneschi* (C-286/09 un C-287/09, EU:C:2010:420), kur tika aplūkots jautājums par tiesībām uz parasto vecuma pensiju. Skat. arī atsauci uz LES 4. panta 3. punktu spriedumā *Časta* (C-166/12, EU:C:2013:792, 36. un 37. punkts). Savukārt pretēji tam, ko, šķiet, apgalvo iesniedzējtiesa un kā to savukārt pareizi norāda Beļģijas valdība, spriedumos *Öberg* (C-185/04, EU:C:2006:107) un *Rockler* (C-137/04, EU:C:2006:106) prasītāju pamatlietā, kuriem Zviedrijas iestādes, aprēķinot ģimenes pabalstus, atteica pieskaitīt laikposmus, kuros viņi bija piesaistīti vispārējai veselības apdrošināšanas sistēmai saskaņā ar Civildienesta noteikumiem, situāciju Tiesa analizēja vienīgi, raugoties no darbinieku brīvas pārvietošanās viedokļa, un sprieduma *My* (EU:C:2004:821) 47. punkts tajos ir minēts vienīgi ar mērķi konstatēt, ka attiecīgie tiesību akti varētu atturēt personas īstenot minēto pārvietošanās brīvību.

28 — Ārpus sociālās politikas jomas analogu pamatojumu Tiesa izmantoja spriedumā, kas pieņemts pirms sprieduma *My* (EU:C:2004:821), kur tika aplūkots jautājums par nodokļu atvieglojumiem, kurus Kopienas darbinieki un ierēdņi nevarēja izmantot. Tajā gadījumā Tiesa izslēdza iespēju, ka šādas priekšrocības zaudēšana varētu atturēt personu uzsākt darbu Kopienas iestādēs vai to turpināt, un tādējādi kaitētu minēto iestāžu darbībai; skat. spriedumu *Tither* (C-333/88, EU:C:1990:131, 16. punkts).

29 — Skat. manus secinājumus *Gysen* (C-449/06, EU:C:2007:663, 54.–61. punkts). Pamatlietā, kurā taisīts šis spriedums, tika aplūkots jautājums par valsts tiesību aktiem, saskaņā ar kuriem gadījumā, kad valsts kompetentā iestāde likvidēja ģimenes pabalstus bērniem, kuri ir neatkarīga darba ņēmēja apgādībā, šī darba ņēmēja bērns, kurš saņēma pabalstu, kas izmaksāts saskaņā ar Civildienesta noteikumiem, netika ņemts vērā, nosakot tā paša darba ņēmēja pārējo bērnu pakāpi, kura, piemērojot šos tiesību aktus, ietekmēja ģimenes pabalstu summu, kas izmaksājama pēdējiem minētajiem.

50. Proti, šajā posmā ir jāizvērtē, vai tiesību akti pamatlietā, kā tos ir interpretējušas un piemērojušas Beļģijas iestādes, ciktāl tie tādā gadījumā kāds ir šis izslēdz iespēju ņemt vērā laikposmus, kuri ir nostrādāti Savienības iestādēs, lai varētu iegūt tiesības saņemt bezdarbnieka pabalstu saskaņā ar valsts sistēmu, ir tādi, kas varētu atturēt no profesionālās darbības īstenošanas Savienības iestādēs, vai nu atrunājot noteiktas personas uzsākt tajās darbu, vai mudinot tās pamest darbu šajās iestādēs, tādējādi apgrūtinot vislabāk kvalificētā personāla pieņemšanu darbā un/vai noturēšanu darbā Savienības iestādēs. Manuprāt, tas ir tieši tā.

51. Savienības iestādes, aģentūras un citas struktūras pieņem darbā līgumdarbiniekus, lai tie izpildītu noteiktus pienākumus vai aizstātu iestādes ierēdņus vai pagaidu darbiniekus, kuri kādu laiku nevar pildīt savus pienākumus (PDNK 3.a un 3.b punkts)[30]. Viņus pieņem darbā saskaņā ar terminētu līgumu, kurš noslēgts ne mazāk kā uz trīs mēnešiem un ne vairāk kā uz pieciem gadiem (darbinieku kategorijai, uz kuru attiecas PDNK 3.a pants) vai uz trīs gadiem (darbinieku kategorijai, uz kuru attiecas PDNK 3.b pants), ar iespēju līgumu pagarināt, tā kopējam maksimālajam ilgumam nepārsniedzot attiecīgi desmit un sešus gadus. Šādā darbā strādājošo darba ņēmēju īstermiņa vai vidēja termiņa perspektīva, būtībā, ir atgriešanās valsts darba tirgū. Tiesību akti pamatlietā, kā tos interpretē un piemēro *ONEM*, neļauj darba dienu kopskaitā, kas nodrošina tiesības uz bezdarbnieka pabalstu, iekļaut nodarbinātības laikposmus, kurus bijušie līgumdarbinieki ir nostrādājuši Savienības dienestos, liedzot tiem iegūt tiesības saņemt minētos pabalstus, kuri tiem pienāktos, ja tie būtu nepārtraukti turpinājuši darbu valsts darba tirgū. Šāda ietekme, ņemot vērā to, ka darbinieki tiek pieņemti darbā tikai uz laiku un ka atgriešanās valsts darba tirgū, pārtraucot darbu Savienības iestādē, var izrādīties apgrūtināta, un, tā kā šos tirgus aizvien vairāk raksturo nestabilitāte un nodarbinātības nepastāvība, kādēļ pastāv reāla iespēja kādu laiku atrasties bez darba, neesot uzskatāma par pārāk tiešu un marginālu, lai tā varētu radīt atturošu (vai mudinošu) ietekmi, kāda tiek aplūkota iepriekš minētajā Tiesas judikatūrā[31].

52. Protams, ir skaidrs, ka, pārtraucot darbu, līgumdarbiniekiem principā un gadījumā, ja viņiem nepienākas pabalsti saskaņā ar valsts sistēmu, (ne vairāk, kā) trīs gadus ir tiesības saņemt pabalstus, kuri ir paredzēti saskaņā ar PDNK bezdarba apdrošināšanas sistēmu[32]. Tomēr, pirmkārt, šāds segums ir paredzēts vienīgi tad, ja bijušais līgumdarbinieks dienestā ir nostrādājis vismaz sešus mēnešus [96. panta 1. punkta c) apakšpunkts], un tas ir ierobežots uz laikposmu, kas nepārsniedz vienu trešo daļu faktiski nostrādātā laikposma (96. panta 4. punkts), tādēļ tas ir ļoti ierobežots darbiniekiem, kuri nodarbināti ļoti īsu laikposmu, un šādu pabalstu pat nepiešķir, ja nodarbinātības laikposms ir īsāks par sešiem mēnešiem. Otrkārt, saskaņā ar tiesību aktiem pamatlietā, kā tos interpretē un piemēro *ONEM*, bijušajam līgumdarbiniekam, kurš atgūst vietu valsts darba tirgū, beidzoties izmaksas periodam, kas paredzēts PDNK (proti, ne vairāk kā trīsdesmit sešiem mēnešiem), nav piemērojama nekāda bezdarba riska apdrošināšana līdz brīdim, kad tas būs nostrādājis noteikto skaitu dienu, kas nepieciešams, lai iegūtu tiesības uz valsts pabalstiem[33]. Raugoties no šāda viedokļa, šie tiesību akti varētu īpaši skart bijušos līgumdarbiniekus, kuri ilgstoši ir bijuši nodarbināti Savienības dienestā.

53. Ņemot vērā iepriekš minēto, es uzskatu, ka šajā lietā apstrīdētais Beļģijas iestāžu atteikums uzskaitīt nodarbinātības laikposmus, kuri ir nostrādāti Savienības dienestā, lai varētu iegūt tiesības uz bezdarbnieka pabalstu saskaņā ar valsts sistēmu, iespēju uzsākt darbu Savienības pārvaldē kā līgumdarbiniekam, padara mazāk pievilcīgu, un tādēļ ir pretrunā Savienības darbā pieņemšanas politikai attiecībā uz tās personāla augsto kvalifikāciju. Šāds atteikums neatbilst pienākumam, kurš

30 — Līgumdarbinieku kategorijas PDNK ir iekļautas saskaņā ar Padomes 2004. gada 22. marta Regulu (EK) Nr. 723/2004 ar ko groza Eiropas Kopienu Civildienesta noteikumus un Kopienu pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtību (OV L 124, 1. lpp.).

31 — Esmu paudis savu viedokli šajā jautājumā savos secinājumos lietā *Gysen* (EU:C:2007:663) par ģimenes pabalstiem.

32 — Es atgādinu, ka saskaņā ar PDNK 96. panta 4. punktu, šā pabalsta izmaksa tiek pārtraukta gadījumā, ja bijušais līgumdarbinieks atgriežas darba tirgū, un pabalsta izmaksa tiek atsākta, ja tas no jauna paliek bez darba pirms trīs gadu termiņa beigām.

33 — Turklāt nešķiet, ka Karaļa dekrēts vai *ONEM* pastāvīgā prakse ļautu neņemt vērā nodarbinātības laikposmus, kuri īstenoti Savienības dienestā, lai noteiktu trīs gadu atsauces laikposmu nodarbinātības dienu skaita, kāds nepieciešams, lai iegūtu tiesības uz bezdarbnieka pabalstu, aprēķinam. Faktiski no lietas materiāliem izriet, ka *ONEM* veica šo neitralizēšanu tad, kad *M. R. Melchior* pabalstus pieprasīja pirmo reizi, bet ne otrajā reizē.

dalībvalstīm noteikts saskaņā ar EK līguma 10. pantu, lasot to kopā ar PDNK, īstenot visus nepieciešamos vai atbilstīgos pasākumus gan lai pilnībā nodrošinātu PDNK īstenošanu, gan lai netiktu apdraudētas Savienības intereses un traucēta tās mērķu īstenošana. Ne tas, ka valsts bezdarba apdrošināšanas sistēma ir saistīta ar tajā veiktajām iemaksām, uz ko atsaucas Beļģijas valdība, kas uzstāj, ka vienīgi tie darbinieki, kuri iepriekš ir veikuši iemaksas šajā sistēmā, var pretendēt uz sociālajiem pabalstiem saskaņā ar to, ne dalībvalstīm atzītā kompetence paredzēt nosacījumus, kādi jāizpilda, lai iegūtu tiesības uz to sociālā nodrošinājuma sistēmu paredzētajiem pabalstiem, nevar apšaubīt šādu pienākumu, kas paredzēts, lai nodrošinātu darbinieku, kuri strādā Savienības iestādēs, sociālo tiesību nepārtrauktību.

54. Attiecībā uz to, ka bezdarba dienas, par kurām pabalstu maksā saskaņā ar PDNK, neesot pielīdzināmas nodarbinātības dienām, aprēķinot darba stāžu, kas nepieciešams, lai varētu iegūt tiesības uz bezdarbnieka pabalstu, no Tiesas kancelejā iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka gadījumā, ja darbs Komisijas dienestā, kas veikts atsauces laikposmā, proti, no 2006. gada 14. jūlija līdz 2009. gada 13. jūlijam, tiktu uzskaitīts, prasītāja atbilstu Karaļa dekrēta 30. pantā paredzētajai prasībai par 624 dienām *un nebūtu nepieciešams ņemt vērā laikposmu, kad viņa saņēma pabalstu bezdarba gadījumā, kas paredzēts PDNK 96. pantā*[34]. Tātad Tiesai nav jāpieņem lēmums šajā jautājumā.

55. Ja Tiesa tomēr vēlas to darīt, es uzskatu, ka iepriekš 53. punktā iekļautie secinājumi to pašu iemeslu dēļ, kādi izklāstīti iepriekš, ir piemērojami arī attiecībā uz bezdarba dienu, par kurām pabalsts maksāts saskaņā ar PDNK, nepielīdzināšanu nodarbinātības dienām tādā gadījumā kāds tiek aplūkots šajā lietā. Attiecībā uz to Komisijas bažas, kuras tā ir paudusi savos apsvērumos un savā atbildē uz Tiesas rakstveidā uzdoto jautājumu, proti, par to, ka veicot šādu pielīdzināšanu, var nebūt ņemts vērā tas, ka PDNK paredzētais pabalsts ir papildu pabalsts, vai, ka tas ļautu pārklāties noteikumos paredzētajam pabalstam ar valsts paredzēto pabalstu, man nešķiet pamatotas. Patiešām fakts, ka bijušais līgumdarbinieks, kurš brīdī, kad pārtrauc darbu, neatbilst nosacījumiem, lai varētu iegūt tiesības uz valsts pabalstiem, varētu šos nosacījumus izpildīt vēlāk, laikposmā, kad viņš saņem bezdarbnieka pabalstu, kas paredzēts PDNK (vai pat pēc šā laikposma beigām), un tas viss tādēļ, ka dienas, par kurām šajā laikposmā maksāts pabalsts, tiktu pielīdzinātas nodarbinātības dienām, kā to paredz valsts tiesību akti, pats par sevi nešķiet man tāds, kas varētu apšaubīt ne to, ka noteikumos paredzētais pabalsts ir papildu pabalsts, ne noteikuma par pārklāšanās novēršanu, kas paredzēts PDNK 96. pantā, lietderību. Protams, lai tiktu ievērots fakts, ka tas ir papildu pabalsts, šim bijušajam līgumdarbiniekam būtu jāiesniedz jauns pieprasījums piešķirt valsts pabalstu, jo, ņemot vērā bezdarba dienu, par kurām pabalsts maksāts saskaņā ar PDNK, pielīdzināšanu nodarbinātības dienām, viņš saņemtu tiesības uz šo pabalstu izmaksu.

2) Par Hartas 34. pantu

56. Ņemot vērā manis ieteikto atbildi uz prejudiciālo jautājumu, ciktāl tas attiecas uz lojālas sadarbības principu, arī šī jautājuma vērtēšana, ņemot vērā Hartas 34. panta 1. punktu, šķiet nelietderīga. Tāpēc turpmāk īsumā sniegtie apsvērumi ir tikai pakārtoti. Tajos turklāt ir iepriekš pieņemts, ka Tiesa uzskata, ka Harta faktiem pamatlietā ir piemērojama ar atpakaļejošu iedarbību[35].

34 — Skat. aprēķinu, kuru *Tribunal du travail de Bruxelles* veica *ONEM* pārsūdzētā 2014. gada 14. februāra sprieduma pamatojuma 4.1.4. punktā, no kura izriet, ka prasītāja atsauces laikposmā 507 dienas ir nostrādājusi Komisijas dienestā un 150 dienas kā pagaidu darbinieks – privātās uzņēmējsabiedrībās; kopumā 657 dienas, kas ir vairāk par 624 dienām, kuras kā obligātas ir noteiktas Karaļa dekrēta 30. pantā. Skat. arī ģenerālprokurora 2012. gada 13. janvārī izdoto atzinumu.

35 — Šajā ziņā es vēlos uzsvērt, ka šī lieta atšķiras no tās, kurā pieņemti spriedumi *DEB* (C-279/09, EU:C:2010:811) un *Banif Plus Bank* (C-472/11, EU:C:2013:88), kur tika minēts vispārējs Savienības tiesību princips, tajā gadījumā efektīvas tiesiskās aizsardzības princips, kurš pastāvēja pirms tā iekļaušanas Hartas 47. pantā.

57. No pastāvīgās judikatūras izriet, ka pamattiesības, kuras ir garantētas Savienības tiesiskajā kārtībā, ir piemērojamas visās situācijās, kuras pārvalda Savienības tiesības, taču ne ārpus šādām situācijām [36]. Kā Tiesa to ir precizējusi spriedumā *Åkerberg Fransson* (EU:C:2013:105), nevar pastāvēt tādi gadījumi, kas šādā veidā attiecas uz Savienības tiesībām, bez iepriekš minēto pamattiesību piemērošanas. Tādēļ Savienības tiesību piemērojamība nozīmē arī Hartā garantēto pamattiesību piemērošanu [37]. Turpretī, ja tiesiskā situācija neietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā, tad Tiesas kompetencē nav to izskatīt, un attiecīgā gadījumā ar tām Hartas normām, uz kurām ir izdarīta atsauce, atsevišķi nevar pamatot šo kompetenci [38].

58. Šajā gadījumā ir skaidrs, ka valsts tiesību akti pamatlietā, definējot nosacījumus, ar kādiem tiek piešķirtas tiesības saņemt Beļģijas bezdarbnieka pabalstus, neīsteno nevienu no Savienības tiesībām atvasinātu aktu. Turklāt no iepriekšējiem apsvērumiem izriet, ka *M. R. Melchior* tiesiskā situācija ir tīri iekšēja [39], un uz to tieši neattiecas nekādas Civildienesta noteikumu vai PDNK normas [40]. Turklāt Tiesai jau ir bijusi iespēja precizēt, ka ierēdņa situācijai Savienības tiesības nav piemērojamas tikai tāpēc vien, ka ar to pastāv nodarbinātības saikne [41].

59. Proti, tikai tādā gadījumā, ja Tiesai, kā es to esmu norādījis, būtu jāņem vērā EK līguma 10. pants, lasot to kombinācijā ar PDNK normām, kas piemērojamas pamatlietā, *M. R. Melchior* situāciju pārvaldītu Savienības tiesības un tāpēc būtu piemērojama Harta [42].

60. Saskaņā ar Hartas 34. panta 1. punktu "Savienība atzīst un ievēro tiesības uz sociālā nodrošinājuma pabalstiem un sociāliem pakalpojumiem, kuri saskaņā ar Savienības tiesību aktiem un valstu tiesību aktiem un praksi nodrošina aizsardzību tād[ā] gadījum[ā] kā [..] darba zaudējums". Tādējādi, kā izriet no tās formulējuma un Hartas skaidrojumiem [43] (turpmāk tekstā – "skaidrojumi"), šajā normā ir iekļauts "princips" [44], kurš savu pamatu rod LESD 153. un 156. pantā, kā arī Eiropas Sociālās hartas 12. pantā un Kopienas darba ņēmēju sociālo pamattiesību hartas 10. punktā [45]. Saskaņā ar Hartas 51. panta 2. punktu un 52. panta 5. punktu tās normām, kurās ir noteikti principi, kuri galvenokārt attiecas uz valsts pārvaldi, ir vien programmisks raksturs [46] (pretēji normu, kurās paredzētas "tiesības", preskriptīvajam raksturam), un tām ir nepieciešami "īstenošanas akti" [47]. Attiecībā uz to piekritību, tās vismaz bez "normatīvās starpniecības" nerada tiesības uz pozitīvu rīcību no dalībvalstu iestāžu puses [48] un uz tām pamatoti atsaukties var vienīgi kā uz interpretēšanas atsaucēm vai aktu, kuri paredzēti to īstenošanai, likumības kontroles parametriem [49].

36 — Skat. spriedumu *Åkerberg Fransson* (C-617/03, EU:C:2013:105, 19. punkts). Skat. arī spriedumu *Pfleger* u.c. (C-390/12, EU:C:2014:281, 33. punkts).

37 — Skat. spriedumus *Åkerberg Fransson* (EU:C:2013:105, 21. punkts) un *Pfleger* u.c. (EU:C:2014:281, 34. punkts).

38 — Skat. spriedumu *Åkerberg Fransson* (EU:C:2013:105, 22. punkts).

39 — Skat. iepriekš 15. un 16. punktu.

40 — Skat. iepriekš 19.–31. punktu.

41 — Skat. spriedumu *Johannes* (C-430/97, EU:C:1999:293, 26.–29. punkts).

42 — Pakārtoti es uzsveru, ka Harta ir piemērojama arī gadījumā, kur nākas secināt, ka, lai gan EK līguma 10. pants *ir piemērojams* šajā lietā, *M. R. Melchior* nevar uz to pamatoti *atsaukties*. Šis secinājums izriet no sprieduma *Association de médiation sociale* (C-176/12, EU:C:2014:2, 30.–41. punkts).

43 — OV 2007, C 303, 17. lpp.

44 — Hartā ir atzīta atšķirība starp "principiem" un "tiesībām", un tas ir norādīts tās preambulā un skaidrots, it īpaši tās 51. panta 1. punktā.

45 — Skat. Hartas 34. panta skaidrojumus.

46 — Saskaņā ar 51. panta 1. punktu tiesības ir jāievēro [jāgodā] (franču valodā – "*respectés*"), bet principi tikai "jāievēro" (franču valodā – "*observés*") vai "jāsekmē".

47 — Skat. Hartas 52. panta 5. punkta pirmo teikumu.

48 — Par Hartā noteikto sociālo principu tiešu piemērojamību attiecībā uz tās 27. pantu skat. spriedumu *Association de médiation sociale* (EU:C:2014:2, 42.–49. punkts). Šis spriedums minēto principu piemērojamību ir ierobežojis arī vienīgajai piemērojamajai interpretācijai horizontālās situācijās.

49 — Skat. Hartas 52. panta 5. punkta otro teikumu.

61. Šajā gadījumā pamatlietā aplūkotajā regulējumā valsts līmenī ir konkretizēti solidaritātes un aizsardzības principi, kuri Savienības līmenī ir noteikti Hartas 34. panta 1. punktā. Šāda regulējuma piemērošana situācijā, uz kuru attiecas Savienības tiesības, ir jāveic, ievērojot šo Hartas noteikumu. Izslēdzot iespēju tiesību uz valsts bezdarbnieka pabalstu piešķiršanas nolūkos summēt nodarbinātības laikposmus, kuros darba ņēmēji ir veikuši iemaksas valsts sociālā nodrošinājuma sistēmā, un tos, kuros iemaksas veiktas sistēmā, kas izveidota saskaņā ar PDNK, regulējums pamatlietā, kā to ir interpretējušas un piemērojušas Beļģijas iestādes, situācijā, kāda ir šajā lietā, faktiski noliedz darba ņēmēja tiesības saņemt sociālā nodrošinājuma pabalstus gadījumā, ja tiek zaudēts darbs, neņemot vērā Hartas 34. panta 1. punktā paredzēto principu.

62. Ņemot vērā iepriekš izklāstītos iemeslus, es uzskatu, ka gadījumā, ja Tiesa uzskatītu, ka Harta *ratio temporis* ir piemērojama faktiem pamatlietā, un secinātu, ka saskaņā ar tiesību aktiem pamatlietā, kā tos interpretē un piemēro Beļģijas iestādes, netiek izpildīts pienākums, kas dalībvalstīm izriet no EK līguma 10. pantā, lasot to kopā ar Civildienesta noteikumiem, noteiktā lojālas sadarbības principa, šie tiesību akti būtu arī pretrunā Hartas 34. panta 1. punktam.

IV – **Secinājumi**

63. Ņemot vērā visu iepriekš minēto, es iesaku uz *Cour du travail de Bruxelles* jautājumu atbildēt šādi:

EK līguma 10. pants, lasot to kopā ar Eiropas Kopienu pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtību, tādos apstākļos, kādi tiek aplūkoti pamatlietā, ir pretrunā dalībvalsts tiesību aktiem, saskaņā ar kuriem, vērtējot darba ņēmēja tiesības saņemt valsts pabalstus bezdarba gadījumā, netiek ņemti vērā laikposmi, kuros šis darba ņēmējs kā līgumdarbinieks ir pildījis dienestu Eiropas Savienības iestādē.